

Chuyển đổi số ngành nông nghiệp Việt Nam: biến tiềm năng thành lợi thế phát triển bền vững

Chuyển đổi số đang trở thành xu hướng tất yếu trong quá trình phát triển của ngành nông nghiệp Việt Nam. Với mục tiêu nâng cao chất lượng sản xuất, giảm chi phí và tối ưu hóa lợi nhuận, chuyển đổi số mở ra cơ hội cho nền nông nghiệp bền vững, hiện đại và cạnh tranh hơn. Trong bối cảnh thế giới đang đối mặt với những thách thức từ biến đổi khí hậu và tăng trưởng dân số nhanh, ngành nông nghiệp Việt Nam buộc phải thay đổi để đáp ứng nhu cầu lương thực, cải thiện chuỗi cung ứng và nâng cao thu nhập cho nông dân.

Trong thời gian qua, đại dịch COVID-19 đã phơi bày những điểm yếu trong chuỗi cung ứng nông sản và khả năng xuất khẩu của Việt Nam. Các thị trường lớn như Mỹ, EU, và Trung Quốc bị ảnh hưởng nặng nề, gây gián đoạn xuất khẩu nông sản. Ngoài ra, nền nông nghiệp còn phải đối mặt với các tác động tiêu cực từ biến đổi khí hậu, như hạn hán ở miền Trung, lũ lụt ở đồng bằng sông Cửu Long, và rét đậm ở Bắc Trung Bộ. Những yếu tố này khiến nông dân gặp nhiều khó khăn trong việc ổn định sản xuất.

Một thách thức khác là quy mô nhỏ lẻ của các doanh nghiệp nông nghiệp. Hơn 95% doanh nghiệp trong lĩnh vực này là doanh nghiệp nhỏ và vừa, gặp khó khăn trong nâng cao năng lực cạnh tranh và liên kết sản xuất theo chuỗi giá trị. Thêm vào đó, Việt Nam vẫn phụ thuộc vào các thương hiệu nước ngoài để xuất khẩu, dẫn đến tình trạng ép giá và thiếu sức cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

Chuyển đổi số là công cụ quan trọng giúp ngành nông nghiệp vượt qua thách thức và tận dụng cơ hội để phát triển bền vững. Ứng dụng công nghệ thông tin, cảm biến, và hệ thống quản lý thông minh sẽ giúp cải thiện quy trình sản xuất, từ việc dự báo thời tiết, quản lý cây trồng, đến truy xuất nguồn gốc sản phẩm. Việc áp dụng blockchain có thể tăng cường tính minh bạch, đảm bảo chất lượng và tạo niềm tin cho người tiêu dùng.

Chuyển đổi số cũng mở ra cơ hội cho nông dân tiếp cận thị trường trực tuyến và tham gia vào các sàn thương mại điện tử. Điều này giúp họ kết nối với nhiều đối tác, mở rộng kênh phân phối và gia tăng giá trị cho sản phẩm. Ngoài ra, các công nghệ như trí tuệ nhân tạo (AI) và dữ liệu lớn (Big Data) sẽ giúp nông dân dự đoán xu hướng và tối ưu hóa sản xuất.

Trong nền kinh tế số hiện đại, ESG (Môi trường, Xã hội và Quản trị) trở thành bộ chỉ số quan trọng để đánh giá hiệu suất của doanh nghiệp. Đối với ngành nông nghiệp, việc áp dụng ESG không chỉ giúp bảo vệ môi trường mà còn nâng cao phúc lợi cho người lao động và cải thiện hệ thống quản trị.

Về môi trường (Environmental): Sử dụng năng lượng tái tạo và giảm phát thải carbon giúp doanh nghiệp giảm thiểu tác động tiêu cực.

Về xã hội (Social): Doanh nghiệp cần đảm bảo quyền lợi và môi trường làm việc an toàn cho người lao động, đồng thời chú trọng phát triển nguồn nhân lực số.

Về quản trị (Governance): Hệ thống quản trị minh bạch và tuân thủ quy định pháp luật sẽ nâng cao uy tín và thu hút đầu tư từ các đối tác quốc tế.

Việc tuân thủ ESG giúp doanh nghiệp nông nghiệp Việt Nam thu hút vốn đầu tư xanh và đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế, tạo điều kiện thuận lợi cho việc xuất khẩu vào các thị trường lớn như châu Âu và Mỹ.

Để thúc đẩy quá trình chuyển đổi số, ngành nông nghiệp cần thực hiện một số giải pháp cụ thể:

Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý sản xuất: Sử dụng cảm biến, drone và hệ thống vệ tinh để thu thập dữ liệu, từ đó đưa ra các quyết định chính xác về tưới tiêu và phòng trừ sâu bệnh.

Quản lý chuỗi cung ứng thông qua blockchain: Tăng cường tính minh bạch trong quy trình sản xuất và đảm bảo truy xuất nguồn gốc sản phẩm.

Xây dựng thương hiệu và phát triển thị trường: Đẩy mạnh bán hàng trực tuyến và marketing số để mở rộng thị trường và nâng cao giá trị thương hiệu.

Đào tạo và nâng cao nhận thức: Tổ chức các khóa học cho nông dân về công nghệ mới, phương pháp sản xuất hiện đại, và lợi ích của chuyển đổi số.

Chuyển đổi số không chỉ là xu hướng mà còn là yêu cầu cấp thiết để ngành nông nghiệp Việt Nam phát triển bền vững và hiện đại. Với những lợi ích mà nó mang lại, chuyển đổi số sẽ giúp nâng cao năng suất, tối ưu hóa chuỗi cung ứng và gia tăng giá trị cho nông sản Việt Nam. Tuy nhiên, quá trình này đòi hỏi sự cam kết mạnh mẽ từ các doanh nghiệp, cơ quan quản lý và người nông dân. Chính phủ cũng cần ban hành các chính sách hỗ trợ để tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình chuyển đổi này. Nếu thực hiện đúng hướng, chuyển đổi số sẽ trở thành động lực quan trọng giúp ngành nông nghiệp Việt Nam biến tiềm năng thành lợi thế, hướng tới mục tiêu phát triển bền vững trong tương lai.

P.A.T (tổng hợp)

Nguồn: Cục Thông tin Khoa học và Công nghệ Quốc gia.